

Poslednja noč.

Prečula je vso strašno, dolgo noč.
Plakala in molila pred razpelom.
Zdaj nima več solzá, ne več molitev.
V podstrešno izbo sili dan. Meglen,
deževen, siv. Na steni bije ura.

Polglasno šteje. Kakor nevede.
Z roko drhtečo seže preko čela.
Okó se jí razšíri. Žar zavesti
je sinil vanje. Šest je ura. Šest.
Samo pol ure še. Samo pol ure . . .

Svinčena teža jo potiska k tlom.
Ne more se geniti od razpela.
Z brezkončno grozo jí strme oči
na stensko uro. Mrzličén trepet
se šíri po telesu onemoglem.
Z nje ošinjelih usten ni glasu.
V suhotném licu kaplje ni krvi.
Mrtvaški znoj stoji na čelu vročem.
Lasje so zlepljeni jí na sencéh.

Kako to kljuje, peče v sivi glavi!
Srce utriplje, da jí jemlje sapo.
Kolena se šibe. Ognjeni krogi
se sučejo jí križem pred očmi.

In zdajci vse gorje trpeče duše,
vse materino nje srcé se zlije
v besedo eno: Sin!

Ni je zavpila.
Napol šepet, napol brezupen jok
zvenel je v njenem glasu. Zopet molk.

Enakomerno tika ura. Tiho
pomiče se kazalec. Ali vidiš,
kako pošastno nadaljuje pot?
Nikar! Ne sme! Zakaj drči navzdol?
Kedâr obstane tam — dobrotni Bog! —

tam spodaj na številki šest . . . tedaj . . .
 o, saj ni res, ne more biti res . . .
 tedaj nastopi sin poslednjo pot.
 Njen sin. Njen ljubi, njen edini sin.

Nikakor. To so strašne, blazne sanje.
 In saj ni res, da je klečala tu
 vso noč. Od včeraj, ko je prišel mrak,
 dozdaj. Do šeste ure. Tudi to
 se ji je le sanjalo. In da gnali
 bi njega v smrt, ni res. Pravice te
 na svetu nima nihče. On je njen.
 Zredila ga je sama. V njenem varstvu
 je rasel in dorastel, dober, blag.
 Ne črva ne bi bil pohodil v prahu.
 In vse je ljubil, kar je plemenito.
 In gorel za pravico in svobodo.
 A kadar je govoril o nasilstvu,
 tedaj mu lil je ogenj iz oči.
 Tedaj je bil strašan, da nikdar ni
 moža poznala še strašnejšega.
 Takrat se ga je bala. In takrat
 pač ni bil njen. Samo takrat ne njen.
 In bala se je zanj, da ne bi rok
 oškropil si s krvjo nasilnikov.

Po bliskovo ji švigajo v možganih
 bolečih misli spet in spet. Zdaj ve,
 da res je prebedela dolgo noč.
 In to je bila noč poslednja zanj.

Na prsi se ji skloni glava trudna.
 Sesede se na tla. Ječi in hrope.
 Nehotoma sklenila je roke.
 Objokane oči strme široko
 skoz okno v sivi dan. V daljavo. Kam?
 Polagoma izginja mrak iz sobe.
 Po cesti se glasi življenje novo.
 Vozovi ropotajo venomer.

In žena gleda. Gleda v drugo izbo.
 Tam tudi sili dan skoz okence
 zamreženo. V stanici postelj, miza.
 Pri mizi slok mladenič. Poleg vrat

z nabito puško stražnik. Ta mladenič
je njen edinec. On, ki pojde v smrt.

Tako ga zrla je vso dolgo noč.
Pri njem je bila v mislih. Njena roka
mu je gladila kodre. Njeno lice
se je pritiskalo k njegovemu.
Poljubljala mu je oči, rosila
obraz njegov s solzami. In ihtela
ob njem, prosila milosti Boga.
In vila se v trepetu in obupu.

In on jo je objemal krčevito
in solze so blestele mu v očeh
za njo, ki jo je ljubil tolikanj.
In hotel je izrekati besede
tolažne. Glas pa ni mu šel iz grla.
Le mater, zlato mater jo je klical.
In stokrat, tisočkrat jo je poljubljal
na usta, lica, čelo in lase
in prosil oprostila in v slovo
pokleknil prednjo . . .

Položila vele
roke mu je na glavo. V blagoslov?
Dobrotni Bog, kako bi klicala
nanj blagoslov, ko mora, mora v smrt?
Pretil je kri, zaklal nasilnika.
Ko pride dan, ga odženo iz ječe.
Ven na morišče. Do vešal. — O Bog,
ne daj, da se zgodi tako! Ne daj!
Življenje to, kipeče od moči,
od zdravja mladega . . . otmi ga, Bog!

Na steni bije ura spet. Četrť.
Četrť na sedem. Vse telo se zgane
ubogi ženi. Zdajci plane kvišku.
Četrť na sedem. Prime se za stol.
Vanj grebe s prsti. Do vratu ji tolče
srcé. Vročina ji polzi od glave
do nog. Zdaj mraz, da ji klopočejo
zobje. Četrť na sedem! V ječi tam
sedi mladenič. Vidi ga razločno.
Kako je bled! Kako globoko vrte

gore oči mu v neprirodnem ognju!
 In smrt se plazi k njemu. Bliže. Bliže.
 Zdaj ni pomoči več, rešitve zanj . . .
 V srcé mu gleda. Sto in sto željá
 se dviga v njem. Kako še rad bi živel!
 Roke je sklenil. Moli. Zanja moli.
 Za sivo mater. Moli tudi zase.
 In trden bo na strašni zadnji poti.
 Junaško pojde v smrt. Nihčè ne bo
 slabosti bral z njegovega obraza.
 Nihčè!

Odpirajo se vrata v ječo.
 Duhovnik stopa vanjo. Mož častit.
 Oba sta pokleknila. Zvonček poje.
 Mrtvaški zvon je to. Poslednji hipi . . .

Tam zunaj na dvorišču so vešala.
 Pri njih stoji krvnik. In čaka. Hladen,
 brezčuten. Dva bjiča sta pri njem.
 Zdaj stopata z dvorišča. Proti ječi.
 Zdaj gresta ponj . . .

Oči ji silijo
 iz jam. V glavó ji polje kri. Zobje
 zadirajo se v ustna.

Mrak prihaja.
 Siv, strašen kakor velik netopir.
 Roke ji krilijo po zraku. Vznak
 se zvrne zviškoma. Zatrepetaj.
 Iztegne se. Oči steklene zro
 pod strop.

Na steni bije ura dvakrat.

A. Funtek.

